

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej
na lata 2022 – 2024
w Powiecie Ostrowskim

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Ostrów Wielkopolski, marzec 2022 roku

Spis treści

I. Wstęp	3
II. Diagnoza rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej w Powiecie Ostrowskim	5
III. Cele i założenia programu rozwoju pieczy zastępczej	14
IV. Limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2022 – 2024	18
V. Instytucjonalne formy pieczy zastępczej	19
VI. Cel główny i cele szczegółowe	21
VII. Okoliczności mające wpływ na realizację programu	25
VIII. Źródła finansowania programu oraz jego koordynacja	26
IX. Zakończenie	26

I. WSTĘP

Założenia polityki prorodzinnej w Polsce wynikają z prawa dziecka do wychowania w rodzinie. W tym celu zwiększono zakres zadań samorządów w zakresie wspierania rodziny oraz organizowania rodzinnej pieczy zastępczej, wówczas gdy rodzice nie są w stanie sprawować opieki nad dzieckiem. We wszystkich działaniach dotyczących dziecka, podejmowanych przez publiczne lub niepubliczne instytucje pomocy społecznej, sądy, władze administracyjną lub ciała ustawodawcze, sprawa nadrzędna jest najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka (art.3 Konwencji o prawach dziecka).

Podstawą przygotowania trzyletniego powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na terenie powiatu ostrowskiego na lata 2022 – 2024 jest art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447), która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2012 r. Zgodnie z ww. ustawą zadania związane z zapewnieniem dzieciom pieczy zastępczej należą do zadań własnych powiatu. Do głównych zadań w tym zakresie należą: organizowanie opieki i wychowania w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych, przyznawanie świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci, przyznawanie wynagrodzeń rodzinom zastępczym zawodowym oraz prowadzącym rodzinny dom dziecka, przyznawanie rodzinom zastępczym zawodowym oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka świadczeń na utrzymanie lokalu mieszkalnego, na pokrycie kosztów związanych z remontem, udzielenie tym rodzicom dni wolnych od sprawowania opieki nad dzieckiem w związku z wypoczynkiem. Ponadto, rodzinom zastępczym oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka można przyznać świadczenia na: dofinansowanie wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka w wieku od 6 do 18 lat, pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka oraz wystąpieniem zdarzeń losowych. Do zadań własnych powiatu należy również przyznawanie pomocy na usamodzielnianie i zagospodarowanie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze, rodziny zastępcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, domy pomocy społecznej, schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze. Rodziny, których funkcjonowanie jest zaburzone często wymagają pomocy z zewnątrz, ponieważ same nie są w stanie rozwiązać problemów, które kumulując się i piętrząc, pogłębiają ich niewydolność. Dlatego umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej ma być i powinno być ostatecznością, po wykorzystaniu przez gminę wszystkich możliwych form wsparcia rodziny naturalnej. Aby lokalny system wspierania rodziny

przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przynosił pożądane efekty należy położyć szczególny nacisk na profilaktykę oraz pracę z rodziną biologiczną, co jest zadaniem własnym gmin, które również mają obowiązek opracowania 3-letnich programów wspierania rodziny.

Powiatowe centrum pomocy rodzinie adresuje swoje działania w szczególności w stronę tych rodzin, które znajdują się w sytuacji kryzysowej. Jednym z wielu zadań powierzonych powiatom jest organizacja pieczy zastępczej. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, piecza zastępcza nad dzieckiem będzie sprawowana w ramach rodzinnych form oraz w formie instytucjonalnej. Wśród instytucji sprawujących pieczę zastępczą nad dzieckiem szczególne miejsce powinny zajmować rodzinne formy. Zakłada się więc, że podstawowymi formami pieczy zastępczej będą rodziny zastępcze spokrewnione, rodziny zastępcze niespokrewnione (zawodowe i niezawodowe) oraz rodzinne domy dziecka.

Wspomaganie rodziny w wypełnianiu zadania wychowania i opieki nad dziećmi oznacza zaangażowanie wielu podmiotów, zarówno instytucjonalnych, jak i pozainstytucjonalnych, co z kolei wymaga stworzenia skoordynowanego i spójnego systemu pieczy zastępczej. Dlatego też celem niniejszego opracowania jest zaprezentowanie projektu organizacji pieczy zastępczej w powiecie ostrowskim.

Zakłada się, że tylko równoległa realizacja przyjętych w Programie celów, umożliwi w kilkuletniej perspektywie ograniczenie umieszczeń dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na rzecz rodzinnej opieki zastępczej, co w konsekwencji doprowadzi do ograniczenia instytucjonalnych form opieki nad dzieckiem oraz minimalizacji sieroctwa społecznego.

Jak wynika z danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowie Wielkopolskim, pomimo rozwiniętych na terenie Powiatu Ostrowskiego zastępczych form opieki nad dzieckiem, nadal występują poważne trudności w zapewnieniu opieki i wychowania wszystkim dzieciom, całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców.

Trudności w realizacji zadania dotyczącego opieki nad rodziną i dzieckiem dotyczą w szczególności:

1. braku możliwości zapewnienia małoletnim posiadającym orzeczenia sądu o umieszczeniu w placówce opiekuńczo-wychowawczej, całodobowej opieki w ramach istniejącego systemu
2. braku, pomimo prowadzonych kampanii informacyjnych na temat rodzicielstwa zastępczego, odpowiednich kandydatów na rodziny zastępcze niespokrewnione;

3. braku systemowej pracy socjalnej w zakresie profesjonalnego wsparcia rodziny w kryzysie.

Konsekwencją takiej sytuacji jest systematycznie wzrastająca liczba rodzin niewydolnych wychowawczo, a co za tym idzie wzrastająca liczba dzieci, kierowanych do systemu opieki całodobowej.

Program Rozwoju Pieczy Zastępczej jest dokumentem przewidzianym do realizacji na lata 2022 – 2024, stanowiącym kompleksowy system wspierania rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu ostrowskiego.

Niniejszy dokument pozwoli zaplanować działania w zakresie profilaktyki opieki nad rodziną i dzieckiem oraz działania umożliwiające rozwój rodzinnych form opieki zastępczej. Zadania i działania zawarte w niniejszym dokumencie mogą być korygowane w przypadku wystąpienia takiej konieczności.

II. DIAGNOZA RODZINNEJ I INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ ORAZ USAMODZIELNIANYCH WYCHOWANKÓW PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE OSTROWSKIM

❖ Rodzinna piecza zastępcza.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa formy pieczy zastępczej dokonując podziału na rodzinną pieczę zastępczą oraz instytucjonalną pieczę zastępczą. Piecza zastępcza jest zadaniem samorządu powiatowego. W sytuacji gdy, pomimo pomocy gminy, rodzice nie są w stanie właściwie wywiązać się ze swoich rodzicielskich zadań, należy zapewnić dziecku opiekę i wychowanie w formie zastępczej opieki rodzinnej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

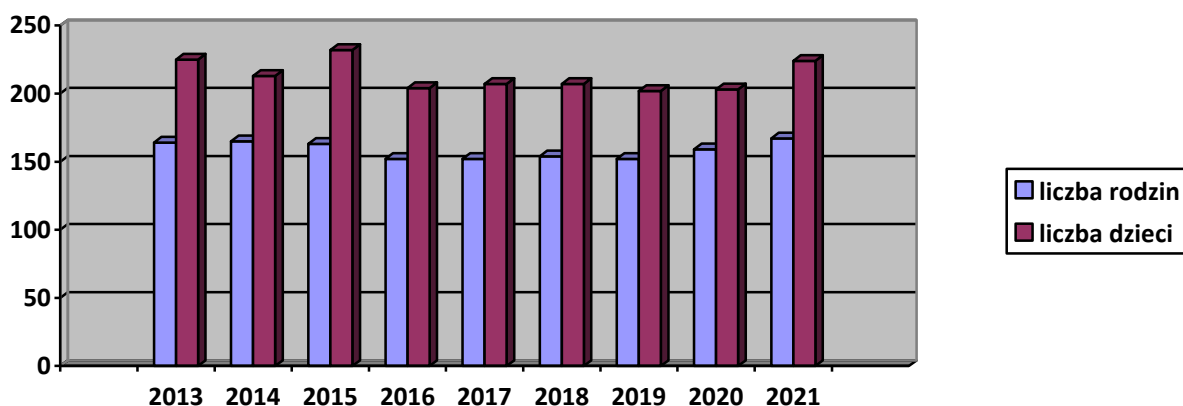
Na terenie Powiatu Ostrowskiego w 2021 roku rodzinną formą pieczy zastępczej było objętych 224 dzieci, w tym 59 pełnoletnich wychowanków, umieszczonych w 167 rodzinach mieszkających na terenie Powiatu Ostrowskiego:

- 81 spokrewnionych rodzin zastępczych, w których przebywało 100 wychowanków,
- 82 niezawodowych rodzin zastępczych, w których przebywało 103 wychowanków,
- 2 rodziny zastępcze pełniły podwójną funkcję rodziny spokrewnionej i niespokrewnionej,
- 1 rodzina zastępcza zawodowa pełniła funkcję pogotowia rodzinnego, przebywało w niej 6 małoletnich dzieci, w tym jedno dziecko zostało umieszczone niezawodowej rodzinie zastępczej oraz jedno zostało przysposobione,
- 5 zawodowych rodzin zastępczych, w których przebywało 16 wychowanków.

**Liczba rodzin zastępczych i liczba dzieci umieszczonych w tych rodzinach
w latach 2013 – 2021**

Tabela nr 1

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
liczba rodzin	157	147	156	163	152	148	154	152	159	167
liczba dzieci	238	225	213	232	204	207	207	202	203	224

Na przestrzeni lat można zaobserwować, że liczba rodzin zastępczych w powiecie ostrowskim nie uległa istotnym zmianom.

❖ zawodowe rodziny zastępcze

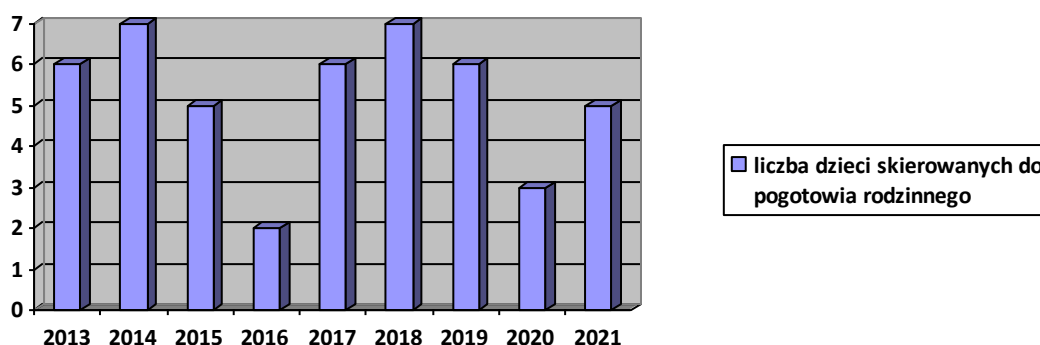
Na terenie powiatu ostrowskiego funkcjonuje jedno pogotowie rodzinne. Do pogotowia dzieci są przyjmowane zazwyczaj interwencyjnie, rodzina zastępcza pozostaje zatem w gotowości przez 24 godziny na dobę.

Ponadto na terenie powiatu funkcjonuje również 5 innych rodzin zawodowych, w których umieszczonych było łącznie 16 dzieci, w tym 3 pełnoletnich wychowanków (z czego 2 usamodzielniało się i opuściło rodziny).

**Liczba dzieci skierowanych do pogotowia rodzinnego
w latach 2013 – 2021**

Tabela nr 2

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba dzieci skierowanych do pogotowia rodzinnego	6	7	5	2	6	7	6	3	5

Warto także przyrzeć się liczbie rodzin zastępczych oraz liczbie dzieci w nich umieszczonych w poszczególnych gminach powiatu. Dane prezentują tabele 3 do 5. Wynika z nich, że najwięcej rodzin zastępczych funkcjonuje na terenie miasta Ostrowa Wielkopolskiego, najmniej natomiast w gminach Odolanów, Sośnie i Sieroszewice.

Tabela nr 3

Rok 2019							
Lp.	Gmina	Ilość rodzin: 152			Liczba dzieci w rodzinach: 202		
		spokrewnionych	niespokrewnionych oraz niespokrewnionych rodzin zawodowych		spokrewnionych	niespokrewnionych oraz niespokrewnionych rodzin zawodowych	
1.	Miasto Ostrow Wielkopolski	56	28	3	78	27	12
2.	Gmina Ostrow	6	6	1	7	8	4
3.	Gmina Odolanów	2	6	0	3	6	0
4.	Gmina Przygodzice	5	4	0	7	5	0

5.	Gmina Sośnie	3	2	0	4	2	0
6.	Gmina Raszków	4	3	1	5	4	3
7.	Gmina Sieroszewice	2	2	0	2	2	0
8.	Gmina Nowe Skalmierzyce	7	10	1	9	12	2

Tabela nr 4

Rok 2020							
Lp.	Gmina	Ilość rodzin: 159			Liczba dzieci w rodzinach: 203		
		spokrewnionych	niespokrewnionych oraz niespokrewnionych rodzin zawodowych		spokrewnionych	niespokrewnionych oraz niespokrewnionych rodzin zawodowych	
1.	Miasto Ostrów Wielkopolski	58	30	3	78	31	10
2.	Gmina Ostrów	7	6	1	7	8	5
3.	Gmina Odolanów	2	6	0	3	6	0
4.	Gmina Przygodzice	5	4	0	7	3	0
5.	Gmina Sośnie	3	2	0	4	2	0
6.	Gmina Raszków	5	3	1	5	4	3
7.	Gmina Sieroszewice	2	2	0	2	2	0
8.	Gmina Nowe Skalmierzyce	8	10	1	9	12	2

Tabela nr 5

Rok 2021							
Lp.	Gmina	Ilość rodzin: 167			Liczba dzieci w rodzinach: 224		
		spokrewnionych	niespokrewnionych oraz niespokrewnionych rodzin zawodowych		spokrewnionych	niespokrewnionych oraz niespokrewnionych rodzin zawodowych	
1.	Miasto Ostrów Wielkopolski	68	31	3	83	39	8
2.	Gmina Ostrów	6	6	1	11	8	4
3.	Gmina Odolanów	2	6	1	2	6	3
4.	Gmina Przygodzice	5	4	0	9	5	0

5.	Gmina Sośnie	3	2	0	3	2	0
6.	Gmina Raszków	4	3	1	4	4	3
7.	Gmina Sieroszewice	2	2	0	7	2	0
8.	Gmina Nowe Skalmierzyce	7	10	0	9	12	0

Wysokość pomocy uzależniona jest od typu rodziny zastępczej. W przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej świadczenie wypłacane jest w wysokości 746 złotych, natomiast w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka świadczenie wynosi 1.131 złotych miesięcznie. W przypadku dziecka niepełnosprawnego udzielany jest dodatek na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka w związku z niepełnosprawnością w kwocie 227 złotych. W przypadku konieczności Starosta może również przyznać jednorazowe świadczenie z tytułu przyjęcia dziecka do rodziny zastępczej w kwocie 1.000 złotych, a w uzasadnionych przypadkach kwota ta, może być zwiększona. Rodzina zastępcza zawodowa otrzymuje dodatkowo miesięczne wynagrodzenie w wysokości nie niższej niż 2.800 złotych w 2021 roku, natomiast wysokość wynagrodzenia zawodowej rodziny zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego kształtowało się w kwocie 3.472 złote.

Należy nadmienić, że gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowania dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowania dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowania dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

Partycypację gmin w kosztach utrzymania dzieci w pieczy zastępczej obrazują tabele przedstawione poniżej:

Tabela nr 6

Partycypacja gmin w kosztach utrzymania dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Ostrowskim w latach 2016 – 2020 [kwota w PLN]

Wyszczególnienie	Lata		
	2016	2018	2020
Nowe Skalmierzyce	43 694,58	48 547,40	63 213,41
miasto Ostrów Wielkopolski	147 897,90	180 931,19	235 696,54
Odolanów	37 810,44	23 216,11	28 565,85
Sośnie	19 815,91	25 936,94	46 485,43
gmina wiejska Ostrów Wielkopolski	38 880,03	36 691,39	66 174,64
Raszków	7 618,63	13 234,96	24 046,43
Przygodzice	33 836,85	31 983,35	38 399,35
Sieroszewice	6 253,02	0,00	0,00
Razem	335 807,36	360 541,34	502 581,65

Tabela nr 7

Partycypacja gmin w kosztach utrzymania dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej w Powiecie Ostrowskim w latach 2016-2020 [w PLN]

Wyszczególnienie	Lata		
	2016	2018	2020
Nowe Skalmierzyce	16 741,60	2 404,84	20 466,62
Ostrów Wielkopolski miasto	151 825,42	233 377,78	294 049,95
Odolanów	27 150,00	54 000,00	62 100,00
Sośnie	0,00	7 447,36	114 579,65
Ostrów Wielkopolski gmina	0,00	0,00	0,00
Raszków	1 967,41	18 424,22	46 088,86
Przygodzice	6 195,81	0,00	0,00
Sieroszewice	0,00	42 346,77	60 390,45
Powiat Ostrowski	203 880,24	358 000,97	597 675,53

Rodzinie zastępczej udzielano pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania każdego umieszczonego w niej dziecka. Poniżej w Tabeli 8 przedstawiono rodzaje świadczeń wypłaconych dla rodzin zastępczych w okresie trzech ostatnich lat.

Tabela nr 8

Rok 2019		
Lp.	Rodzaj świadczenia	Wartość świadczenia ogółem
1.	Pomoc pieniężna na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej	1.945.833,27
2.	Jednorazowa pomoc pieniężna na pokrycie wydatków związanych z potrzebami dziecka przyjętego do rodziny zastępczej	15.000,00
3.	Wynagrodzenie dla zawodowych rodzin zastępczych	204.016
	Ogółem:	2.164.849,27

Rok 2020		
Lp.	Rodzaj świadczenia	Wartość świadczenia ogółem
1.	Pomoc pieniężna na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej	1.956.927,02
2.	Jednorazowa pomoc pieniężna na pokrycie wydatków związanych z potrzebami dziecka przyjętego do rodziny zastępczej	8.000,00
3.	Wynagrodzenie dla zawodowych rodzin zastępczych	226.446
	Ogółem:	2.191.373,02

Rok 2021		
Lp.	Rodzaj świadczenia	Wartość świadczenia ogółem
1.	Pomoc pieniężna na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej	2.078.515,60
2.	Jednorazowa pomoc pieniężna na pokrycie wydatków związanych z potrzebami dziecka przyjętego do rodziny zastępczej	15.000,00
3.	Wynagrodzenie dla zawodowych rodzin zastępczych	220.674
	Ogółem:	2.314.189,60

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowie Wielkopolski realizowało również w latach 2019 – 2021 pomoc dla usamodzielniających się wychowanków przebywających w pieczy zastępczej rodzinnej i instytucjonalnej pomoc w formie wypłacania środków na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie oraz zagospodarowanie w formie rzeczowej.

Tabela nr 9

Kontynuowanie nauki						
	2019		2020		2021	
	Ilość osób objętych pomocą/ świadczeń	Wartość udzielonej pomocy	Ilość osób objętych pomocą/ świadczeń	Wartość udzielonej pomocy	Ilość osób objętych pomocą/ świadczeń	Wartość udzielonej pomocy
Rodziny zastępcze	16/140	75.744	14/108	59.395,58	14/110	62.424,90
Placówki opiekuńczo - wychowawcze	15/124	63.614,61	9/123	68.414,06	6/91	50.629,93

Tabela nr 10

Usamodzielnienie						
	2019		2020		2021	
	Ilość osób objętych pomocą/ świadczeń	Wartość udzielonej pomocy	Ilość osób objętych pomocą/ świadczeń	Wartość udzielonej pomocy	Ilość osób objętych pomocą/ świadczeń	Wartość udzielonej pomocy
Rodziny zastępcze	13/13	52.048	9/9	41.637	7/7	30.304,23
Placówki opiekuńczo - wychowawcze	4/4	22.552	1/1	5.289	2/2	3.628

Wychowankowie opuszczający pieczę zastępczą, przebywający w spokrewnionych rodzinach zastępczych powyżej trzech lat otrzymują kwotę 3.730 złotych, w niezawodowych rodzinach zastępczych przebywający powyżej 3 lat otrzymują pomoc na usamodzielnienie w kwocie – 7.458 złotych, przebywające od 2 do 3 lat – 3.730 złotych, ponad 1 rok – 1.865 złotych. Pomoc na zagospodarowanie jest udzielana w wysokości 1.695 złotych, a dla osób niepełnosprawnych w kwocie 3.390 złotych. Pomoc na kontynuowanie nauki udzielana jest w kwocie 566 złotych.

Tabela nr 11

Zagospodarowanie w formie rzeczowej						
	2019		2020		2021	
	Ilość osób objętych pomocą/ świadczeń	Wartość udzielonej pomocy	Ilość osób objętych pomocą/ świadczeń	Wartość udzielonej pomocy	Ilość osób objętych pomocą/ świadczeń	Wartość udzielonej pomocy
Rodziny zastępcze	14/14	25.232	12/12	22.078	5/5	8.239
Placówki opiekuńczo - wychowawcze	4/4	6.308	1/1	1.500	1/1	1.577

III. CELE I ZAŁOŻENIA PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ

CEL I: <u>Promowanie i rozwój różnych form rodzicielstwa zastępczego</u>					
Lp.	Zadania do realizacji	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Partnerzy
1.	Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	<p>1.Promowanie rodzinnej pieczy zastępczej w szczególności poprzez prowadzenie lokalnych kampanii i akcji informacyjnych na rzecz rodzicielstwa zastępczego.</p> <p>2.Organizowanie i prowadzenie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze.</p> <p>3.Indywidualne spotkania i rozmowy osobami zainteresowanymi przedmiotową problematyką</p>	lata 2022 -2024	PCPR w Ostrowie Wielkopolskim	OPS, Organizacje pozarządowe, środowisko lokalne, Kościół Katolicki.
2.	Szkolenie zawodowe kadr pomocy społecznej działających w obszarze pieczy zastępczej	1.Organizowanie szkoleń i konferencji	lata 2022 -2024	PCPR w Ostrowie Wielkopolskim	
3.	Integracja rodzin zastępczych	1. Organizowanie spotkań i okolicznościowych imprez sprzyjających integracji rodzin zastępczych	lata 2022 -2024	PCPR w Ostrowie Wielkopolskim	Rodziny zastępcze

CEL II: Wsparcie istniejących form pieczy zastępczej

Lp.	Zadania do realizacji	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Partnerzy
1.	Wsparanie istniejących rodzin zastępczych w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo - wychowawczych	<p>1. Organizowanie szkoleń mających na celu podniesienie umiejętności i kwalifikacji rodzin zastępczych, w tym podniesienie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych.</p> <p>2. Udzielenie pomocy psychologicznej, pedagogicznej rodzinom zastępczym oraz umożliwienie dostępu do specjalistycznej pomocy psychologicznej.</p> <p>3. Zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego.</p> <p>4. Prowadzenie grupy wsparcia dla rodzin zastępczych.</p>	lata 2022 -2024	PCPR w Ostrowie Wielkopolskim	Organizacje pozarządowe, Fundacje, Stowarzyszenia, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Wolontariat
2.	Zapewnienie instytucjonalnej pieczy zastępczej w ramach działalności placówek opiekuńczo - wychowawczych	1. Wsparanie wychowanków przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej w przygotowaniu ich do procesu usamodzielnienia.	lata 2022 -2024	PWDiR w Ostrowie Wielkopolskim Placówki opiekuńczo - wychowawcze PCPR w Ostrowie Wielkopolskim	

CEL III: Udzielanie wsparcia wychowankom pieczy zastępczej					
Lp.	Zadania do realizacji	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Partnerzy
1.	Wsparcie usamodzielnianych wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej	<p>1. Pomoc w opracowaniu programów usamodzielnienia.</p> <p>2. Udzielanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki oraz pomocy na zagospodarowanie.</p> <p>3. Motywowanie do aktywnego poszukiwania pracy i pomoc w zakresie przygotowania do wejścia na rynek pracy.</p> <p>4. Podnoszenie przez usamodzielniających się wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej kwalifikacji zawodowych oraz kompetencji społecznych przez uczestnictwo w kursach zawodowych oraz treningach kompetencji i umiejętności społecznych.</p>	2022 -2024	PCPR w Ostrowie Wielkopolskim	Urzędy gmin, Powiatowy Urząd Pracy, inne lokalne instytucje i organizacje pozarządowe.
2.	Zapewnienie instytucjonalnej pieczy zastępczej w ramach działalności placówek opiekuńczo - wychowawczych	Wspieranie wychowanków przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej w przygotowaniu ich do procesu usamodzielnienia.	2022 -2024	Placówki opiekuńczo - wychowawcze PCPR w Ostrowie Wielkopolskim	

Zgodnie z art. 76 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

- ❖ prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- ❖ kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;
- ❖ organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- ❖ organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- ❖ zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
- ❖ zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;
- ❖ organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy;
- ❖ współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;
- ❖ prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- ❖ zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
- ❖ dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
- ❖ prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie

psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczę;

- ❖ przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- ❖ zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;
- ❖ przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy;
- ❖ zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- ❖ organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

IV. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH NA LATA 2022 – 2024

Aby system opieki nad dzieckiem i rodziną przyniósł pożądane efekty i był zgodny z założonymi kierunkami należy zwiększyć liczbę niespokrewnionych zawodowych rodzin zastępczych w powiecie ostrowskim, z którymi zgodnie z art. 54 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U .z 2022r. poz. 447) Starosta zawiera na wniosek rodziny umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej. Planuje się zatem, zgodnie z art. 56 ww. ustawy, zwiększenie rodzin zastępczych zawodowych. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nie określa ani minimum ani maksimum limitu nowych rodzin zawodowych. Jednakże biorąc pod uwagę przede wszystkim dobro dzieci, pozbawionych opieki rodziców własnych, należy limit ten dostosować do potrzeb zapewnienia profesjonalnej opieki, jak również do możliwości finansowych powiatu. Trzyletnie planowanie zawierania umów daje możliwość zaplanowania długofalowych działań dotyczących rozwoju pieczy zastępczej zawodowej w powiecie ostrowskim.

Planuje się zgodnie z art. 56 ww. ustawy, zwiększenie rodzin zastępczych zawodowych

- w roku 2022 – 1 rodzina zawodowa,
- w roku 2023 - 2 rodziny zawodowe,

- w roku 2024 – 1 rodzina zawodowa oraz 1 pogotowie rodzinne.

V. INSTYTUCJONALNE FORMY PIECZY ZASTĘPCZEJ

Placówka Wsparcia Dziecka i Rodziny w Ostrowie Wielkopolskim działa w dwóch obszarach zadań: jako placówka socjalizacyjna i interwencyjna zapewniając opiekę dla 14 dzieci i młodzieży (11 miejsc socjalizacyjnych, 3 miejsca interwencyjnych).

1.1. Pomoc w integrowaniu rodziny

Placówka prowadzi zajęcia specjalistyczne i rekreacyjne dla dzieci i młodzieży oraz ich rodzin, w celu jak najszybszego powrotu dzieci do środowiska rodzinnego.

Planuje się aby Placówka corocznie organizowała z tytułu świąt (bożonarodzeniowych, wielkanocnych) i innych uroczystości (tj. urodziny wychowanków i inne), spotkania i imprezy okolicznościowe.

Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny

Oddziaływanie Placówki realizowane będzie poprzez pracę socjalną w środowisku rodzinnym (ściśła współpraca z asystentem rodziny oraz koordynatorem pieczy zastępczej), konsultacje psychologiczne i organizowanie spotkań rodzinnych na terenie Placówki.

1.2. Praca opiekuńczo-wychowawcza

W ramach pracy z dzieckiem realizowane będą zajęcia specjalistyczne, rekreacyjne. Planuje się zorganizowanie wypoczynku letniego oraz zimowego (wyjazdy na kolonie, obozy). W ramach organizacji zajęć w okresie przerw od zajęć szkolnych przewiduje się organizację czasu wolnego poprzez wykorzystanie zasobów miejskich między innymi kąpieliska miejskiego Piaski - Szczygliczka, basenu miejskiego, kina, oraz imprez organizowanych przez Ostrowskie Centrum Kultury w Ostrowie Wielkopolskim, ponadto planuje się ściśłą współpracę z MDK, szkołą muzyczną, gdzie dzieci będą rozwijały swoje zdolności i zainteresowania.

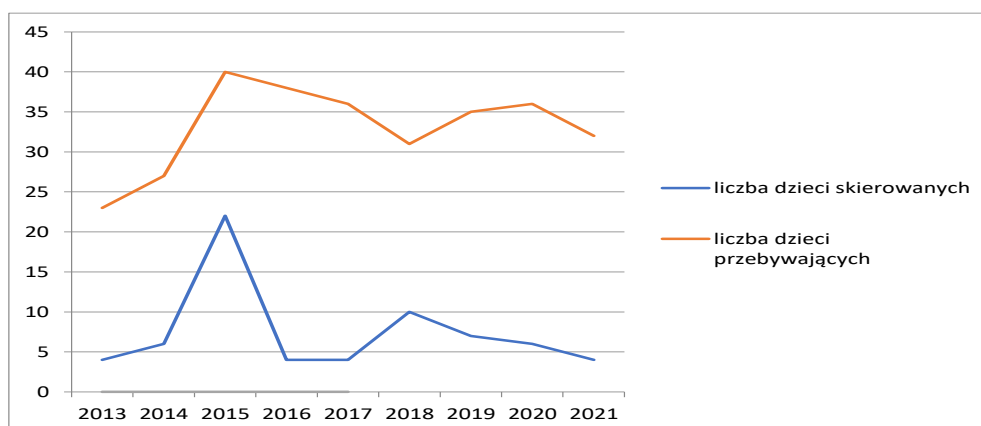
Placówka zapewnia zajęcia kompensacyjne w celu nadrobienia zaległości edukacyjnych z przedmiotów z którymi dzieci mają problemy oraz zajęcia rewalidacyjne i specjalistyczne jeżeli zaistnieje taka potrzeba.

Planuje się podnoszenie kwalifikacji Pracowników Placówki umożliwiając im uczestnictwo w kursach i szkoleniach oraz wspomaganie pracy wychowawców poprzez pracę wolontariuszy.

Liczba dzieci skierowanych do placówek opiekuńczo – wychowawczych całodobowych oraz przebywających w placówkach w latach 2013 – 2021

Tabela nr 12

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba dzieci skierowanych	4	6	22	4	4	10	7	6	4
Liczba dzieci przebywających	23	27	40	38	36	31	35	36	32

1.3. Kierowanie do placówek opiekuńczo – wychowawczych

Należy nadmienić, iż dzieci z Powiatu Ostrowskiego umieszczane są również w placówkach opiekuńczo – wychowawczych funkcjonujących na terenie innych powiatów:

- Powiat Pleszewski - Pogotowie Opiekuńcze i Dom Dziecka w Pleszewie, Rodzinny Dom Dziecka w Białobłotach,
- Powiat Ostreszowski - Dom Dziecka w Książenicach,
- Powiat Starachowicki – Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza w Starachowicach,
- Powiat Rawicki – Mały Dworek w Łaszczynie, Nowy Dworek w Łaszczynie,
- Miasto Siedlce – Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Rodzinna SOS Wioski Dziecięce,
- Samorząd Województwa Podlaskiego – Regionalna Placówka Opiekuńczo – Terapeutyczna w Ignatkach Osiedle,

- Powiat Kaliski – Dom Dziecka w Liskowie, Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza im. Aniołów Stróżów w Ostrowie Kaliskim,
- Powiat Świecki - Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza w Bąkowie.

VI. CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓLWE

Cel główny:

Rozwój systemu pieczy zastępczej i wspieranie rodzinnych form opieki zastępczej w Powiecie Ostrowskim.

Cele szczegółowe:

1. Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej w Powiecie Ostrowskim
2. Wsparcie funkcjonujących rodzin zastępczych
3. Integracja rodzin zastępczych z terenu powiatu ostrowskiego
4. Wspieranie usamodzielniających się wychowanków
5. Koordynowanie systemu pieczy zastępczej, nadzór nad realizacją zadań i doskonalenie kadry pracującej w systemie pieczy zastępczej
6. Współpraca z gminami na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej

Cel operacyjny nr 1

Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej w powiecie ostrowskim

Lp.	projekt	zadanie	proponowane działania	termin realizacji
1.	Podejmowanie działań, akcji społecznych i inicjatyw promujących i wspierających rodziną pieczę zastępczą	Systematyczne podnoszenie świadomości społeczności lokalnej w zakresie wiedzy o rodzinnej pieczy zastępczej	Artykuły w lokalnej prasie, telewizji, radiu, na stronie PCPR, starostwa powiatowego.	2022 - 2024
2.	Prowadzenie kampanii promujących ideę rodzicielstwa zastępczego			
3.	Pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze			
4.	Szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze			

	Wzrost liczby rodzin zastępczych			
--	----------------------------------	--	--	--

Cel operacyjny nr 2

Wsparcie funkcjonujących rodzin zastępczych

Lp.	projekt	zadanie	proponowane działania	termin realizacji
1.	Prowadzenie inicjatywy w kierunku pozyskania kandydatów na rodziców zastępczych	Prowadzenie kampanii i promowanie idei rodzicielstwa zastępczego	Prowadzenie procesu diagnostyczno-konsultacyjno-kwalifikacyjnego	2022 - 2024
2.	Organizowanie wsparcia dla rodziców zastępczych	<p>Prowadzenie grup wsparcia dla rodzin zastępczych</p> <p>Zapewnienie wsparcia ze strony organizatora rodzinnej pieczy zastępczej</p> <p>Udzielanie rodzinom zastępczym wsparcia psychologicznego, pedagogicznego oraz porad prawnych w zależności od potrzeb</p> <p>Zapewnienie wsparcia ze strony rodzin pomocowych w przypadku czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą</p> <p>Organizowanie cyklicznych szkoleń dla rodzin zawodowych ponoszących</p>	<p>Systematyczne spotkania grupy wsparcia dla rodzin zastępczych</p> <p>Praca i stałe wsparcie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w środowisku zamieszkania rodzin zastępczych, współpraca ze szkołą, sądem rodzinnym i innymi instytucjami pracującymi na rzecz dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej</p>	

		kompetencje zawodowe w formie zdalnej i stacjonarnej Zapobieganie wypaleniu zawodowemu		
--	--	---	--	--

Cel operacyjny nr 3

Integracja rodzin zastępczych z terenu Powiatu Ostrowskiego

Lp.	projekt	zadanie	proponowane działania	termin realizacji
1.	Organizowanie spotkań integracyjnych i okolicznościowych dla rodzin zastępczych	Stwarzanie możliwości integracji, wspólnego spędzania czasu wolnego rodziców zastępczych wraz z dziećmi	Kultywowanie tradycji polskich świąt, imprezy okolicznościowe, tematyczne.	2022 - 2024

Cel operacyjny nr 4

Wspieranie usamodzielniających się wychowanków

Lp.	projekt	zadanie	proponowane działania	termin realizacji
1.	Prowadzenie procesu usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej	Pomoc w przygotowaniu IPU i jego modyfikacji Wspieranie osób usamodzielnianych w aktywnym uczestniczeniu w życiu społecznym	Współpraca i kontakt z wychowankiem i opiekunem usamodzielnienia Wsparcie wychowanków w pozyskaniu lokalu mieszkalnego Wsparcie w pozyskaniu zatrudnienia	2022 - 2024

Cel operacyjny nr 5

Koordynowanie systemu pieczy zastępczej, nadzór nad realizacją zadań i doskonalenie kadry pracującej w systemie pieczy zastępczej

Lp.	projekt	zadanie	proponowane działania	termin realizacji
1.	Działania mające na celu utrzymanie standardu usług.	Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej oraz oceny rodziny zastępczej. Doskonalenie kadry pracującej w systemie pieczy zastępczej Wprowadzenie superwizji zespołu organizatora rodzinnej pieczy zastępczej	Dokonywanie oceny zgodnie z zachowaniem zapisu ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej Udział pracowników DWR w szkoleniach, konferencjach, warsztatach oraz superwizji	2022 - 2024

Cel operacyjny nr 6

Współpraca z gminami na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej

Lp.	projekt	zadanie	proponowane działania	termin realizacji
1.	Współpraca z ośrodkami pomocy społecznej, sądem rodzinnym, placówkami edukacyjnymi i ośrodkiem adopcyjnym	Udział asystentów w okresowych zespołach ds. oceny sytuacji dziecka i rodziny w pieczy zastępczej Podejmowanie działań zmierzających do uregulowania sytuacji prawnej dzieci w pieczy zastępczej	Realizacja indywidualnych planów pomocy dziecku Konstruowanie do sądu rodzinnego wniosków	2022 - 2024

2.	Umożliwienie i pomoc w kontaktach dzieci z rodziną biologiczną	Zgłaszanie informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających Spotkania rodziców biologicznych z dzieckiem umieszczonym w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie PCPR	Współpraca z ośrodkiem adopcyjnym Organizacja i nadzór nad spotkaniami	
----	--	---	---	--

VII. OKOLICZNOŚCI MAJĄCE WPLYW NA REALIZACJĘ PROGRAMU

Zagrożenia	Szanse
<ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczająca liczba kandydatów na rodziny zastępcze; • Brak chętnych rodzin na przyjęcie dzieci starszych, licznego rodzeństwa, dzieci niepełnosprawnych; • Brak ujednoliconych aktów wykonawczych; • Małe efekty pracy z rodzinami biologicznymi; • Trudności we współpracy z innymi instytucjami zajmującymi się dzieckiem i rodziną; • Uzależnienie od terminów rozstrzygnięcia spraw w innych urzędach, np. w sądzie; • Niechętny udział usamodzielniających się wychowanków w proponowanych formach wsparcia; • Brak łatwego dostępu do specjalistów 	<ul style="list-style-type: none"> • Obecnie funkcjonujący i sprawdzający się system wsparcia: szkolenia, pomoc specjalistyczna, grupa wsparcia; • Wyszkolona i zmotywowana do pracy kadra; • Objęcie jak największej rodziny zastępczych wsparciem merytorycznym przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i specjalistów pracy z rodziną • Sprawdzające się dotychczas pilnowanie środków finansowych na kolejny rok budżetowy; • Baza lokalowa • Pozyskiwanie corocznie kandydatów na rodziców zastępczych • Możliwość częstszych szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

VIII. ŹRÓDŁA FINASOWANIA PROGRAMU ORAZ JEGO KOORDYNACJA

Źródłem finansowania realizacji Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy zastępczej na lata 2022 – 2024 na terenie powiatu ostrowskiego są środki finansowe pochodzące w szczególności:

- 1) budżetu Powiatu Ostrowskiego;
- 2) budżetów innych samorządów powiatowych;
- 3) budżetów samorządów gminnych;
- 4) budżetu Państwa.

Realizatorem Programu jest samorząd Powiatu Ostrowskiego, w imieniu którego działa Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowie Wielkopolskim jako Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Zadania koordynatora obejmują:

- a) nadzór nad realizacją programu;
- b) pozyskiwanie partnerów w realizacji programu;
- c) promocję programu;
- d) zarządzanie programem;
- e) monitoring i ewaluację realizacji całego programu.

IX. ZAKOŃCZENIE

Praca z dziećmi, które są pozbawione rodziny naturalnej to szczególne wyzwanie wymagające wsparcia i pomocy służb odpowiedzialnych za pieczę zastępczą. Doświadczenie w pracy z rodzinami zastępczymi utwierdza realizatorów Programu w przekonaniu, że jest to najlepsza forma pomocy dziecku, którego rodzice z różnych przyczyn nie mogą sprawować nad nim opieki. Rodzinne formy pieczy zastępczej stwarzają możliwość nawiązania bliższych więzi emocjonalnych, kompensujących deficyty rozwojowe dzieci, dają możliwość właściwego przygotowania do przyszłego samodzielnego dorosłego życia w warunkach zbliżonych do rodziny naturalnej. Z punktu widzenia potrzeb dziecka rodzina jest podstawowym środowiskiem zapewniającym bezpieczeństwo emocjonalne, jest naturalnym środowiskiem wychowawczym, w którym główny element stanowią interakcje zachodzące między jej członkami. Rodzina w sposób świadomy i nieświadomy oddziałuje na osobowość

dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, poglądy, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Program ma charakter otwarty, uzasadniający możliwość zmian lub wprowadzenie dodatkowych zapisów w przypadku pojawienia się nowych form prawnych, zmian organizacyjnych lub potrzeb społecznych, które będą uzasadniały zmianę powyższego Programu. Cele niniejszego Programu będą realizowane przy współpracy i komunikacji pomiędzy organizacjami i instytucjami świadczącymi pomoc rodzinie i dziecku na terenie Powiatu Ostrowskiego. Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2022-2024 w Powiecie Ostrowskim, wyznacza nowe kierunki działania oraz zakłada kontynuację dotychczasowych działań uznanych za potrzebne i wartościowe. Program wskazuje również kierunki zmian prowadzonych działań, wprowadzając modyfikację w celu podniesienia ich efektywności. Program ten powstał w oparciu o diagnozę środowiska i jest zgodny z kierunkami polityki prorodzinnej państwa oraz powiatową strategią rozwiązywania problemów społecznych.